

ЗАТВЕРДЖЕНО

Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Основи психотерапії
2024-2025 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: Психологія
Спеціальність: 053 Психологія
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Рівень вищої освіти: перший

Викладач	Любов СПІВАК
Посилання на сайт	bdpu.org.ua http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psiologiya/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	liubovsk23@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Форма навчання	Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
Денна	5/150	16	16	118	екзамен
Заочна		8	8	134	

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: психотерапевтична допомога, психодинамічний напрям психотерапії, поведінковий напрям психотерапії, когнітивний напрям психотерапії, екзистенційно-гуманістичний напрям психотерапії, позитивна психотерапія, психотерапія.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи психотерапії» є отримання здобувачами вищої освіти знань про форми і моделі психотерапевтичної допомоги, методологічні основи психотерапевтичного впливу; засвоєння загальних засад психодинамічних, поведінкових, когнітивних та екзистенційно-гуманістичних напрямів психотерапії.

Предметом основ психотерапії є напрямки психотерапії.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми

№ з/п	Програмні компетентно	Компетенції	Результати навчання
1.	Загальні	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Розуміння інформації, її кількісний та якісний аналіз, здійснення узагальнення та інтерпретації, критичне оцінювання й висновки.</p> <p>ЗК3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога. Знання фактів, розуміння закономірностей та механізмів виникнення, розвитку й прояву психічних явищ та феноменів у контексті вирішення професійних завдань.</p>	<p>ПРН1. Розуміти наукову інформацію та вміти здійснювати її попередній аналіз, синтез, узагальнення, інтерпретацію та оцінювання; обґрунтовувати власну позицію.</p> <p>ПРН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку й функціонування психічних явищ і феноменів у контексті вирішення професійних завдань.</p>

2.	<p>Спеціальні (фахові)</p>	<p>ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. Знання про етапи розвитку та становлення психології як науки; про психічні явища, їх виникнення, розвиток та прояви; основні поняття, категорії психологічної науки; закономірності психічного та психофізіологічного розвитку; особливості вікового розвитку; виникнення, формування та прояви порушень психічного розвитку; механізми міжособистісної взаємодії в різних соціальних групах та спільнотах.</p> <p>ФК7. Здатність до ефективного міжособистісного спілкування у процесі професійної діяльності. Організація ефективного міжособистісного спілкування як уміння вислуховувати, сприймати та розуміти інформацію; здійснювати зворотній зв'язок із співрозмовниками; користуватися навичками невербальної та невербальної комунікації; спостерігати та оцінювати співрозмовників і себе у процесі спілкування.</p>	<p>ПРН13. Розуміти основні поняття, категорії, методи, етапи розвитку та становлення психологічної науки; факти, механізми та закономірності психічних явищ, особливості психічного розвитку особистості та його можливих порушень протягом онтогенезу; особливості міжособистісної взаємодії у соціальних групах та спільнотах.</p> <p>ПРН10. Демонструвати уміння взаємодіяти з особами, що мають культурні, гендерно-вікові особливості, з гетерогенними групами на засадах емпатії, толерантності й поваги.</p>
----	-----------------------------------	--	---

Зміст курсу

Змістовий модуль 1. Введення в психотерапію

Тема 1. Психотерапія як галузь психологічних знань і специфічна практика

Тема 2. Особливості психотерапевтичного процесу

Змістовий модуль 2. Основні напрями та концепції психотерапії

Тема 3. Психодинамічний напрям психотерапії

Тема 4. Екзистенційно-гуманістичний напрям психотерапії

Тема 5. Когнітивно-біхевіоральний напрям психотерапії

Тема 6. Гештальт-терапія

Тема 7. Сімейна терапія

Тема 8. Позитивна психотерапія

Методи навчання: словесні (лекція, бесіда); наочні (презентації, відеосюжети); практичні: (дослідження, психологічні ситуації); методи стимулювання навчання (навчальна дискусія, ситуація пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (усний і письмовий контроль).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань і самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для здобувачів БДПУ, згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що письмові роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги моральний аспект проблеми, до здобувача можуть бути застосовані дисциплінарні заходи.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із викладачем. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Здобувачі

зобов'язані дотримуватися термінів, які визначено для виконання всіх видів письмових робіт цього курсу.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: *технічне* (комп'ютер, ноутбук, смартфон); *програмне* (Zoom, Power Point, Moodle, репозитарій); *наочність* (презентації, відео).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного і підсумкового контролю та максимально складає 100 балів.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність здобувачів на занятті, відповіді на питання, обговорення дискусійних і додаткових питань, виконання практичних завдань і самостійної роботи. Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену.

Максимальна оцінка навчальних досягнень студента

Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.

Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.

Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів (за шкалою ЄКТС).

Таблиця 1. Університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Таблиця 2. Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Критерії оцінювання
90-100	A	Здобувач вищої освіти виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, може використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді.
78-89	B	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці творчо розв'язує вправи і завдання у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
65-77	C	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; загалом самостійно застосовує її на практиці; вміє контролювати власну діяльність; виправляти помилки, добирати аргументи для підтвердження своїх думок.
58-64	D	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

50-57	Е	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
35-49	FX (з можливістю повторного складання)	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, фрагментів.

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Каліна Н.Ф. Психотерапія : підручник. Київ: Академвидав, 2010. 288 с.
2. Карпенко Є. В. Методи сучасної психотерапії : навч. посіб. Дрогобич : Вид. відділ ДДПУ ім. Івана Франка, 2015. 116 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/>
3. Основи психотерапії: навч. посіб. / за ред. К. В. Седих, О. О. Фільц. Київ : Академвидав, 2016. 192 с.
4. Основи психотерапії : навч. посіб. / за ред. М. І. Мушкевич. Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.

Допоміжні

1. Босько В. Профілактика емоційного вигорання екстремальних психологів засобами тренінгу з використанням методів самопізнання і самопомоги Н. Пезешкіана. *Габітус*. 2023. Вип. 49. С. 175-180.
<https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.49.30>
2. Бригадир М. Б. Теорія та методологія сімейної позитивної психотерапії. *Габітус*. 2021. Вип. 28. С. 42-46. <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.28.6>
3. Глива Є. Вступ до психотерапії: навч. посіб. Київ: Вид-во «Острозька академія», вид-во «Кондор», 2004. 530 с.
4. Карпенко Є. В. Позитивна психотерапія в роботі з макропсихотравмами й екзистенційними питаннями клієнта. *Проблеми особистості в освітньому просторі держави: матеріали круглого столу* (Львів, 15 квітня 2015 р.).

Львів, 2015. С. 129-132.

5. Лексикон позитивної психотерапії: довідник / Н. Пезешкіан, А. Азіз ; пер. з нім. М. В. Отенка ; за ред. С. А. Отенко. Київ: Талком, 2019. 192 с.
6. Пеньковська Н. М., Шептицький Р. В. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії. Тернопіль : Крок. 2014. 286 с.
7. Черенщикова Д. В. Психокорекційний репертуар позитивної психології: комунікативний аспект. *Актуальні проблеми практичної психології*. 2009. Ч. II. С. 600–606.
8. Seligman M. E. P., Rashid Tayyab, Parks Acacia. Positive Psychotherapy. *The American Psychologist*. 2016. Vol. 61. P. 772-788.
https://www.researchgate.net/publication/288930054_Positive_Psychotherapy

Інтернет-ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB Електронна бібліотека “УКРАЇНКА”
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.